

TRO & MISSION

VIDNER OM JESUS TRODS DE ANDRE FLYGTINGES TRUSLER

> SIDE 10

TEMA:
FORDYBELSE
I EN TRAVL TID

> SIDE 24

SOMMEREN BØD PÅ
MASSER AF LIV I LM

> SIDE 4 + 18

MALENES STRESS FIK
KIRKEHAVE TIL AT SPIRE FREM

> SIDE 6

SÆRINDSAMLING TIL
FLYGTINGE I CAMBODJA

> SIDE 33

VELKOMMEN TIL ELSE WIWES TAKKEFEST

fredag den 26. september kl. 14.00-16.30
i LM's missionshus, Kløvervej 75, Haderslev

Tværkulturel konsulent Else Wiwe går på pension
efter knap 40 års ansættelse i LM.
Alle er i den forbindelse velkomne til takkefest!

Tilmelding senest 19. september
via kortlink.dk/2stw5

+Luthersk
Mission

MENIGHEDS 27/9 - 2025
KONFERENCE Børkop Bibelhøjskole
for valg- og frimenigheder

En dag for alle frivillige og
ansatte i menigheden.

Vælg mellem 5 spor:

Synlig kirke

Omsorg og fællesskab

Åndelig ledelse

Maskinrummet

Gudstjenesten

menighedskonference.dk

20
26

KONFIRMAND KURSUS

Tilmelding åbner den
10. november kl. 17.00

28. juni
til 11. juli

Løgumkloster Efterskole – Nordsjællands Efterskole – Sædding Efterskole
Djurslands Efterskole – Frøstruphøjskole

INDHOLD

- 6 Malenes stress fik kirkehave
i Aalborg til at spire frem

- 10 **PORTRÆT**
Sade vidner om Jesus trods
de andre flygtninges trusler

- 18 **LM RUNDT**
- > Børnefamilierne nød
en hel uges bibelcamping
 - > Gud giver vækst i Peru
 - > Førskole er nu rykket ind på
Living Hope Center

- 24 **TEMA: FORDYBELSE I EN TRAVL TID**
- > Livskvalitet er lig med tid og ro
 - > Familie tog på retræte sammen
i to måneder
 - > Har vi brug for mere fordybelse i LM?
 - > Stilhed kræver øvelse

- 30 **KIRKEN VERDEN RUNDT**

- 33 **NYT FRA LM**

- 34 Fælles familietid frem for
individuel fordybelse

- 35 **ANMELDELSE**
David-miniserie giver lyst til
at genbesøge Bibelen

- 36 **PORTRÆT**
Tro giver langt mere
end et godt helbred

MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN

ANSV. REDAKTØR

MHT@DLM.DK

FORDYBELSE MED ET FORMÅL

For tiden er der en særlig åbenhed over for det åndelige og spirituelle blandt danskerne. Måske især blandt de unge. Generelt i Vesten virker det til, at der er en stille søgning mod kirken. Eller for at sige det på "ny testamentesk": markerne er hvide til høst. Det er der i hvert fald noget, der kunne tyde på. Er det tilfældet, kalder det på reaktion. Så må vi ikke sidde på hænderne. Så har vi i en vis forstand travlt.

FORSTYRRENDE ELEMENTER

Dette nummer af magasinet har netop temaet "Fordybelse i en travl tid". De fleste forbinder nok "den travle tid" med noget, der har med accelerationssamfundet at gøre, altså at der er en tendens i vores tid til, at der skal ske mere på kortere tid. Men måske lever vi også i en travl tid i positiv forstand, hvor "markerne" står klar til høst, og vi derfor ikke må vente for længe, før vi reagerer.

Hvad stiller vi da op med fordybelsen? Fordybelse er jo som udgangspunkt noget godt. Den, som dykker ned i noget, fordyber sig, får del i noget godt og brugbart. Men når man skal fordybe sig, er der brug for ro. Da lukker vi døren i og slukker mobilen.

Skal vi imidlertid være åbne, vedkommende og velkomne over for et søgende folkefærd, må vi ikke rendyrke fordybelsen, så det bliver på bekostning af den åbne dør. Er tiden knap, må vi i nogle tilfælde ikke vente med at besvare de indgående opkald, selvom de i situationen måtte være et forstyrrende element.

FORDYBELSE HANDLER OM MERE END INDRE RO

Det var en præst og en levit – to eksperter i fordybelse – som gik forbi den trængende mand i vejgrøften, før den barmhjertige samaritaner endelig trådte til. For de to første var manden et forstyrrende element. De var sikkert bange for at komme for tæt på ham, fordi de risikerede at blive urene og derved miste muligheden for at være tætte med Gud.

Som kristne er vi ikke kaldet til at leve for os selv eller blot søge vores egen frelse, men til at være til gavn for andre. Fordybelsens formål er derfor ikke i sidste ende, at vi finder indre ro, men at vores tanker samles i Gud, så vi blandt andet ikke isolerer os fra omverdenen, men bliver åbne for det liv og de mennesker, der kalder på os.

SOMMEREN BØD PÅ MASSER AF LIV I LM

LM SAMLEDE FOLK I ALLE ALDRE TIL FÆLLESSKAB OG FORKYNDELSE
PÅ LEJRE OG BIBELCAMPING RUNDT OM I LANDET.

Uge 30 på Virksund Bibelcamping var målrettet de unge. I år var temaet "Kongens efterfølger".

35 frivillige og 110 børn, unge og voksne var sammen på tværkulturel sommerlejr på Løgumkloster Efterskole.

FOTO: JEPPE PAULSEN

^ På LMH stod uge 29 i musikkens tegn, da børn og unge fik lov at kombinere musikken og troen på årets musiklejr.

v På juniorlejren på Virksund Kursuscenter fik børnene lov til at dykke ned i Bibels spændende univers.

FOTO: JESKA BENTIN RØNNE

NY MISSIONSPAKAT OG BEDELISTE

Vedlagt dette magasin finder du den nye missionsplakat og bedeliste fra LM. Hæng plakaten op på køleskabet, og husk de ansatte og deres børn i forbøn. Flere eksemplarer fås ved henvendelse til LM's sekretariat 48207660 eller som print via dml.dk/lm-international.

FOTO: LINE BRINK CHRISTENSEN

REKORDSTOR OMSÆTNING I LUMI GENBRUG I JULI

I stort set alle LUMI-butikker har der været travlt i juli måned, og det er især de butikker, der ligger i turistområderne, der har oplevet en stor fremgang. I Gilleleje har kunderne ligefrem stået i kø for at komme ind i butikken, når den åbnede.

De mange kunder har resulteret i, at omsætningen i LUMI-kæden har været 150.000 kroner højere end i samme måned sidste år, og med udgangen af juli er omsætningen oppe på 338.718 kroner mere end i 2024.

I Kolding kommer turisterne både fra den nærliggende lystbådehavn og fra campingpladser i Syd- og Sønderjylland – og især tyskerne er ivrige købere.

Malene har skabt nogle "bare være-rum" i kirkehaven ved Aalborg Frimenighed, hvor man kan finde hvile i Guds kærlighed. For eksempel en bæk ved et skilt, hvor der står: "Bare være".

MALENES STRESS FIK KIRKEHAVE I AALBORG TIL AT SPIRE FREM

"HER ER DER HVERKEN FORVENTNINGER, KRAV ELLER DÅRLIG SAMVITTIGHED, MEN PLADS TIL AT HVILE I GUDS KÆRLIGHED," FORTÆLLER INITIATIVTAGER MALENE HVIDBERG OM NY SANSEHAVE VED AALBORG FRIMENIGED.

TEKST KAJA LAUTERBACH FOTO SAMUEL HVIDBERG

"Du er nok."

Det budskab er malet på tre træklodser, der står i kirkehaven ved Aalborg Frimenighed.

"De ord betyder noget særligt for mig, for de fortæller, hvordan Gud heler gennem sin kærlighed," fortæller Malene Hvidberg, der har taget initiativ til kirkehaven.

Hun var ramt af stress og måtte erkende, at det aktive og udadvendte liv, hun før havde levet, var slut. da hun var ramt både på psyke og fysik.

"Mit liv er blevet meget anderledes end for få år siden. Før havde jeg langt på vej min identitet i alt det, jeg var og gjorde som mor, hustru, lovsangsleder, veninde og så videre, men hvem var jeg nu, hvor mine resurser var blevet knappe og jeg ikke kunne noget? Jeg var ramt af lavt selvværd og skam over, at jeg ikke kunne bidrage som før."

Imidlertid har hun nu fundet sin identitet i Guds kærlighed. I at hun er dyrebare i Guds øjne og nok, som hun er. Fordi hun er den, hun er. For at have det konkret og synligt for sine øjne, har hun stablet de tre klodser i kirkehaven.

"Her kan jeg sidde og fundere over det – og jeg kan også blive stille for, at det er et budskab, der

går to veje. Gud er nok for mig. Jeg skal ikke yde noget for at få del i hans kærlighed og frelse. Jeg er elsket ubetinget, og han bliver ved med at elske mig. Når jeg sidder her, ser jeg hans søn på korset for mig, og jeg oplever, at han elsker skammen ud af mit liv."

GUD SENDTE RAVNE MED MAD TIL MIG

Det hele begyndte i 2019, hvor Malene, der var souschef i en børnehave, oplevede, at alt i hendes liv væltede, og hun blev sygemeldt med stress.

"Jeg var bare så træt og kunne ikke mere. Jeg sagde til Gud, at jeg havde det som profeten Elias, der satte sig under en busk og gerne ville dø," siger 48-årige Malene med reference til beretningerne i Første Kongebog 17-19.

"Men det var ikke Guds plan at tage mig hjem. I stedet oplevede jeg, at han sagde: Sæt dig ved bækken, og jeg vil lade ravnene komme med mad til dig."

Malene, der i dag arbejder i et flexjob i forvaltningen Senior og Omsorg i Aalborg Kommune, fortæller, at før hun blev stressramt, sad hun altid på forreste række til møderne og hav-

Malene elsker "at gå" den bøn, som Jesus har givet mennesker. "Nogle gange kan jeg slet ikke sætte ord sammen til at bede, og så er det rart med en bøn, der er givet på forhånd."

Gud elskede mig tilbage til livet gennem psykoterapi og lange vandreture i naturen.

de mange spørgsmål. Da hun fik stress og ikke længere koncentrere sig om at læse og bede, oplevede hun, at Gud tog over og kaldte ind i hvilen ved bækken.

"Venner og familie sendte links til sange eller kom fysisk med ord. De var som sendebud, ravne, for Gud i den periode, da det var allerværst. Det var bare bittesmå mannakorn, men for mig var det nok til at bygge på i flere dage," siger hun.

"Tænk sig, at vores Gud og far bliver ved med at elske og sende sin kærlighed til os. Guds kærlighed er virkelig ny hver morgen," siger hun.

"Gud elskede mig tilbage til livet gennem psykoterapi og lange vandreture i naturen omgivet af Guds skaberværk og Guds kærlighed."

SAMMEN MED GUD I STILHEDEN

Tanker om en kirkehave ved Aalborg Frimenighed er ikke nye, men projektet har først taget fart, efter Malene blev syg med stress.

Hun fortæller, at hun en dag stod sammen med sin mand og så på en brakmark lige op ad kirkebygningen.

Han så muligheden for en ordentlig fodboldbane, og hun så en kirkehave med udearealer for menigheden.

I 2007 købte kirken marken og delte den med en institution ved siden af, og så lå den bare hen i mange år. Malene er meget taknemmelig for menighedens støtte til at omdanne den til en kirkehave – og til Helligånden for at inspirere og udruste til det – og nu har de både fodboldbane og et dejligt uderum med bålplads og plads til mange kreative og sociale arrangementer.

Dertil kommer, at Malene har skabt nogle "bare være-rum", hvor man kan finde hvile i Guds kærlighed. Ud over stedet med budskabet "Du er nok" er der for eksempel en bænk ved et skilt, hvor der står: "Bare være".

"Jeg magter ofte ikke at tage med min familie til gudstjeneste. Samvær med andre og sanseindtryk trætter, og uden at det er hensigten, kan mange af de ting, der bliver sagt, høres som krav, der giver dårlig samvittighed," siger hun.

"Det er som at få lagt ti kilo på skuldrene, og derfor tager jeg ofte ud i natu-

ren i stedet og er sammen med Gud i stilheden."

SE FORVENTNINGER I ØJNENE PÅ ET ANDET TIDSPUNKT

Efter at Malene har indrettet "bare være-rummene" i kirkehaven, er det ofte her, hun søger hen. Her kan hun – og andre med et følsomt sind – møde Gud på andre måder end de traditionelle.

"Her er der ingen krav og forventninger, ingen følelse af, at jeg burde, og ingen dårlig samvittighed. Det er der simpelthen ikke plads til," siger hun.

"Jeg kan se følelser og forventninger i øjnene på et andet tidspunkt og om nødvendig håndtere dem. Nogle gange er man nemlig nødt til at forholde sig til spørgsmål som: 'Hvorfor er du her, dårlige samvittighed?', 'Hvorfor synes jeg, at jeg burde gøre det og det?' og

”Hvorfor hører jeg det her som krav?”

Et andet ”rum” i kirkehaven består af nogle trædesten med hver bøn i fadervor. Så kan man langsomt gå fra sten til sten, mens man mediterer over bønnerne.

”Jeg elsker den bøn, som vi har fået af Jesus. Nogle gange kan jeg slet ikke sætte ord sammen til at bede, og så er det rart med en bøn, der er givet på forhånd. Vi behøver ikke sige en masse ting til Gud,” siger Malene.

Bønnerne i fadervor er kendt af stort set alle, og det vil sige, at den også har appel til folk, der kommer forbi, som ikke har et forhold til kirken, fortæller hun.

Kirkehaven er nemlig ikke kun for medlemmer af Aalborg Frimenighed. Det er Malenes ønske, at de mennesker, der er kirke iblandt, kommer ind og oplever freden og roen.

”Desværre er den ikke så synlig endnu, men når det er sket, at nogle er kommet herind, har det lydt: ’Hvor er her dejligt.’” ■

TANKERNE BAG KIRKEHAVEN

Teamet bag kirkehaven har lavet en hjemmeside, hvor man kan læse lidt om tankerne bag projektet.

Man finder den ved at scanne denne QR-kode, der også står ved indgangen til haven – eller ved at følge dette link: kirkehaven-aalborg-frimenighed.webflow.io.

HVIS VI VAR I SOMALIA, HAVDE JEG SLÅET DIG IHJEL

PÅ ASYLCENTERET I DANMARK MØDER SADE KASSIM MODSTAND OG TRUSLER, NÅR HAN FORTÆLLER OM JESUS. ALLIGEVEL NÆGTER HAN AT TIE – FOR EVANGELIET SATTE HAM FRI. SOM UNG FORLOD HAN ISLAM OG TOG LØBENDE DEN KRISTNE LEVEVIS TIL SIG.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO JESPER NOER

Som barn fik Sade tilnavnet "den der samler børnene", fordi han altid tiltrak de andre børn med sine lege. I dag tiltrækker han muslimer med budskabet om friheden i Jesus.

Jeg deler evangeliet med dem, for at de skal blive frie. Fri fra Satan og fra synden.

"Er du i bil?" spørger han mig som noget af det første, da jeg møder ham på Åløkkecenteret, som er et asylcenter i Løgumkloster. Mens vi går ned mod parkeringspladsen, fortæller han mig, hvor længe han har boet i Danmark. "Siden 2022. Halvandet år under jorden i Odense og halvandet år her."

Da vi har sat os ind i bilen og lige er kommet ud på vejen, passerer vi to unge mænd. De vinker til os. "De bor også på centret. De er kristne ligesom mig," siger han og vinker tilbage.

Det er dog langt de færreste af asylansøgerne på centeret, som er kristne. Hovedparten er muslimer, og det er ikke nemt at være kristen blandt muslimer, især ikke hvis man som Sade Kassim deler sin tro med de andre på stedet.

Sade viser vej, til vi ender i et parcelhuskvarter. Han beder mig standse foran et hus med en lille, frodig forhave.

"Ja, jeg er blevet som en søn af huset," siger han med et stort grin, da han fisker en nøgle op af lommen og lukker os ind. Vi har kørt i fem minutter og er vel et par kilometer fra centret hjemme hos LM-ægteparret Mie og Svend. Da de hørte om Sades situation på centret, tilbød de ham et værelse. "For tiden sover jeg her hver nat."

I deres dagligstue fortæller Sade mig om livet på centret. Han tør ikke længere sove der, for han har modtaget mange trusler under sit ophold på Åløkke Asylcenter.

"Folk er vrede. De siger: 'For fem måneder siden gik de til fredagsbøn – men nu er de begyndt at gå i kirke om søndagen. Det er på grund af Sade, som de bliver venner med og begynder at lytte til.'"

Det er ikke helt forkert. Mens Sade har boet på centret, er flere kommet til tro, og en familie er blevet døbt på grund af Sades vidnesbyrd om at bryde med islam og finde Jesus.

"Jeg deler evangeliet med dem, for at de skal blive frie. Fri fra Satan og fra synden. De tror selv, at de er frie – men se bare, hvordan de kontrollerer hinanden. De har brug for at blive sat fri af Jesus."

Selvom det har konsekvenser for ham, forkynder han om Jesus på flygtningecenteret med stor frimodighed.

"I sidste uge vidnede jeg for to drenge, som kom fra mit hjemland. Den ene sagde til mig: 'Hvis vi var i Somalia lige nu, havde jeg slået dig ihjel.' Jeg spurgte ham så, hvor i Somalia han var fra. Da han svarede, sagde jeg: 'Det områ-

de kender jeg godt. Det er civiliserede mennesker, der bor der – så det tror jeg ikke, du ville.’ Så grinte han højt. Derefter kunne vi have en normal samtale.”

GODTOG IKKE LETKØBTE SVAR

Sade blev født i Somalias hovedstad, Mogadishu, men måtte flygte derfra sammen med sin familie på grund af borgerkrigen i landet i starten af 1990’erne. Han voksede op i kystbyen Kismaayo, hvor han gik i koranskole.

”Jeg brugte meget tid på at regne ud, hvordan det hele hang sammen. Så når jeg kom hjem, havde jeg en masse spørgsmål, som jeg stillede min mor. En dag spurgte jeg for eksempel: ’Hvordan blev Gud til?’ Men min mor sagde: ’Stil ikke den slags spørgsmål. Du er syg, det er Satan, som driver gæk med dig.’”

Sade havde gennem sin opvækst fået at vide, at de bøger, som Koranen refererede til – det, han senere skulle finde ud af, var Det Gamle og Nye Testamente – alle som én var forsvundet fra

▲ Sade har fået sin egen nøgle til Mie og Svends hus, hvor han sover for tiden – på grund af trusler fra de andre på asylcentret.

LM'S INDSATSER PÅ ASYLCENTRE

Fra 2014 og et par år frem kom der rigtig mange flygtninge til Danmark og søgte asyl. Mange af dem opsøger kirkerne og kristendom, og en del af dem ønsker at konvertere fra islam, få dåbsoplæring og blive døbt.

Frivillige medarbejdere fra LM gør en stor indsats på asylcentre flere steder i landet for eksempel i Hviding, Holstebro og Løgumkloster. Ofte sker aktiviteterne i samarbejde med andre kirker eller kristne organisationer.

I Bording holdes der hver torsdag aften bibelcafé for afviste asylansøgere fra Udrejsecenter Kærshovedgård. Aftenerne indeholder bibelundervisning, bøn og lovsang. Der tilbydes også dåbsundervisning.

I december 2018 blev Asylkoret oprettet. Man mødtes et par gange om måneden til andagt og korøvelse. Koret sang i mange forskellige kirkelige sammenhænge, fortrinsvis i Jylland og på Fyn.

Imidlertid blev der færre og færre sangere, og derfor skiftede koret navn til Asylbandet. Her øver en flok unge mænd hver torsdag fra kl. 15 i missionshuset, indtil der er Bibelcafé. Fredag spiller de sammen i musikrummet på Kærshovedgård.

Sade fik sin første bibel på somalisk i 2016. Indtil da havde han ikke haft en bibel, han var i stand til at læse.

Til min store overraskelse gik det op for mig, at kristendommen og islam udspringer af den samme historie.

jordens overflade, da profeten Muhammed havde nedfældet Koranen.

"Men mon der ikke bare er ét enkelt eksemplar tilbage?" spurgte Sade sig selv.

Sidenhen, i en ny by som han og familien var flyttet til, opdagede Sade en dag en ruin fra en kirke. Man kunne stadig se et kors og afmærkningerne i gulvet fra kirkebænkene. Der stod han for sig selv og forestillede sig, hvordan det var at være her, når de tilbad deres gud.

Oplevelsen gjorde ham nysgerrig på de kristne.

"Men jeg troede stadig, at det var en helt anden religion med en helt anden historie – på linje med buddhisme."

HADER DU STADIG ALLAH?

Som ung tog Sade af og til ud at spise med sine venner. Undertiden rejste de sig pludselig for at gå ind i et tilstødende lokale og bede – for der var netop blevet kaldt til bøn.

Men Sade blev siddende, for nu var han helt holdt op med at praktisere islam. Han bad eller fastede ikke længere, som han førhen havde gjort. Hans sprog ændrede sig også. Når en muslim for eksempel nævner Allahs navn, skal det ledsages af en lovprisning – det undlod han nu. Han stoppede også med at bruge vendingen "inshallah" – "om Gud vil".

I den periode begyndte flere af hans venner at tilslutte sig militante islami-

stiske grupper, som ønskede at indføre sharia i landet, det vil sige forme landets lovgivning ud fra islamiske principper. De forsøgte også at presse Sade med og spurgte: "Vil du være hos os, eller hader du stadig Allah?"

"En dag kørte en bil op på fortovet, hvor jeg gik, og de, der sad i den, spurgte: 'Hvorfor har du ikke tilsluttet dig os endnu? Kom hen til os i morgen'. Jeg vidste, at det ville være meget farligt at sige nej, så jeg sagde, at jeg ville komme. Men nu vidste jeg også, at jeg var nødt til at flygte med det samme – tilbage til Mogadishu."

BEGYNDTE AT TALE SOM EN KRISTEN

Kort tid efter sin flugt blev han indkaldt til militærtjeneste – til netop at bekæmpe de militante islamiske grupper i landet.

"På basen, hvor jeg boede, var jeg meget nysgerrig på de andre og begyndte at spørge ind til deres tro. De kristne fortalte om Jesus, men også om Abraham og Moses. Til min store overraskelse gik det op for mig, at kristendommen og islam udspringer af den samme historie."

Igen begyndte Sade at stille spørgsmål. Han havde for eksempel fået at vide, at problemet med kristendommen var, at der ingen regler var i modsætning til islam, hvor der var ordnede forhold.

"Jeg havde hørt, at nutidens kristne ikke adlød deres forældre. Så jeg spurgte dem: 'Hvordan befaler jeres tro, at man skal forme sin familie?' De fortalte mig, at en mand skal forlade sin familie og blive ét med sin hustru. De fortalte også, at mænd og kvinder er lige, og at børn skal adlyde deres forældre – for det siger de ti bud."

De svar havde han ikke ventet.

Noget andet, som også kom bag på Sade, var de kristnes forhold til at sværge.

"De kristne sværgede ikke, som man gør i islam, hvor man sværger på Gud – hele tiden. Hvis man som muslim lyver, skal man bare sige, at man sværger. Men hos de kristne var et "nej" et "nej" og et "ja" et "ja"."

Sade var dog langt fra overbevist, men han begyndte at følge flere af de kristne ideer.

"Når mine venner eller familie spurgte mig om noget, begyndte jeg bare at svare 'ja'. 'Ja?' udbrød de. 'Du skal sværge!' 'Nej, jeg vil ikke sværge', svarede jeg. 'Du skal bare stole på mig.'"

EN SOLDAT, DER LÆSER I BØRNEBIBLER

Tiden på militærbasen ændrede fuldstændig Sades billede af de kristne og kristendommen.

"Jeg var nødt til at vide mere, for jeg havde taget helt fejl af de kristne."

Sade begyndte dog at få problemer

KRISTENDOMSKURSUS FOR MUSLIMER

Hvis du gerne vil give evangeliet til dine muslimske venner, er Al Massira et oplagt undervisningsmateriale.

Al Massira er arabisk og betyder – rejse – en vandring sammen med venner.

Materialet er en kronologisk rejse gennem Bibelen, hvor man sammen opdager og undersøger tegn og profetier, som peger på Messias. Her bliver kristendommen præsenteret bid for bid gennem de store punkter i Bibelens historie, mens det inviterer deltagerne til at undersøge og overveje kristendommens budskab og sandhed.

Al Massira er et videobaseret materiale med 13 sekvenser af cirka 45 minutter.

Materialet er produceret i Mellemøsten – oprindeligt på et dagligdags arabisk – men senere oversat til mange andre sprog. Filmene er lavet i dokumentarisk stil og varieres med gadeinterviews, bibelundervisning og drama.

Læs mere på www.dlm.dk/integration.

**I fængslet bad jeg hele tiden:
Gud, frels mig, hjælp mig.
Giv mig en chance for at
lære dig at kende.**

med flere af sine kolleger, fordi han ikke fulgte islam, men for eksempel begyndte at spise det, der var "haram" – forbudt – ifølge islam. Det indebar konflikter, skænderier og slagsmål.

Sades øverstbefalende kunne dog godt lide ham, og da han så, at Sade var i vanskeligheder, fik han ham udstationeret i Tyrkiet.

Sade endte på en stor militærbase, hvor der var folk fra forskellige egne af verden. Her gik han rundt og spurgte folk, hvilken religion de tilhørte, for han ville gerne finde en kristen. De første kristne, han mødte der, forærede ham en bibel. Bibelen var dog på engelsk, så Sade var ikke i stand til at læse den. Men i en af butikkerne på militærbasen fandt han nogle børnebibler fyldt med illustrationer af de bibelske fortællinger. Mange af historierne genkendte han fra undervisningen i Koranskolen.

GUD, GIV MIG EN CHANCE FOR AT LÆRE DIG AT KENDE

Det blev bemærket af andre somaliske soldater, at han var begyndt at læse bøger med kristent indhold. En dag braste en stor flok ind på Sades værelse. De hev Bibelen ud af hånden på ham, smed den ud ad vinduet og angreb ham og hans værelseskammerat.

Det fik ham og kammeraten til at beslutte, at de ville flygte. Men i forsøget blev de arresteret og senere deporteret til et fængsel.

"I fængslet bad jeg hele tiden. Jeg sagde: 'Gud, frels mig, hjælp mig. Jeg ønsker at finde ud af, hvem du er. Giv mig en chance for at lære dig at kende'."

Seks måneder senere blev han løsladt, og han flyttede først til Istanbul og derefter til Ankara, hvor han begyndte at gå til gudstjeneste om søndagen. Men i den muslimske kultur, han befandt sig i, kom han nemt i problemer

på grund af sin forbindelse til kristendommen, og han risikerede at blive sendt tilbage til Somalia. Så han besluttede at flygte til Europa.

BIBELSTUDIEGRUPPE MED 320 MEDLEMMER

I første omgang endte han i Østrig, hvor han søgte asyl. Der fandt han i en kirke, han begyndte at komme i. Folk i menigheden spurgte ham, hvor han var fra, og hvordan han var blevet kristen. Han fortalte, at han bare havde mødt nogle kristne, gik i kirke og læste i Bibelen. "Er du døbt?" spurgte de så.

"Døbt? Hvad er det?" var Sades respons.

Nu ønskede Sade at blive en sand kristen og blive døbt. Inden sin dåb begyndte han til bibelstudie – som vel at mærke foregik på tysk. Der gik det op for ham, at man kunne få bibler på stort set alle sprog. Så han søgte efter

en somalisk bibel online. I april 2016 fik han for første gang en bibel i hænderne, som han rent faktisk kunne læse og forstå.

Sade havde hørt, at der var mange kristne somaliere i Sverige, så efter adskillige afslag på at få asyl i Østrig, begav han sig mod Skandinavien. Turen gik dog ikke som planlagt, og efter halvandet år i Danmark endte han til sidst på asylcentret i Løgumkloster, hvor han har boet i halvandet år.

Her bruger han noget af sin tid på at forkynde for andre somaliere over hele verden via en online-bibelstudiegruppe, som mødes to til tre gange om ugen. Der er nu omkring 320 personer i Sades WhatsApp-gruppe, som han oprettede tilbage i 2019.

At kunne læse i Bibelen giver Sade frimodighed til at følge Jesus på trods af den modstand, han oplever.

"I sidste uge var jeg ved at komme i

At kunne være hos Mie og Svend gør det muligt for Sade at holde online-bibelstudie med flere hundrede andre somaliere.

problemer. Nogen på asylcenteret havde fulgt efter mig og ville ind til mig på mit værelse. Efter i noget tid at have hamret løs på min dør, forsvandt de igen. Men inden jeg forlod mit værelse, havde jeg brug for at læse i Bibelen. Så jeg slog tilfældigt op på Esajas 40,29: 'Han giver den udmattede kraft, den kraftsløse giver han ny styrke', læste jeg. Her sagde Gud til mig: 'Jeg er med dig, vær ikke bekymret'. Så kunne jeg gå ud, for jeg vidste, at Gud var med mig". ■

Børnefamilierne nød en hel uges bibelcamping

TRODS VARSEL OM HISTORISK DÅRLIGT VEJR VAR PLADSEN NÆSTEN FULDT BOOKET, DA HADERSLEV NÆS INVITEREDE TIL UNG FAMILIEUGE.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO ELLA HOLGÅRD TYCHSEN

Der var ikke mange tomme pladser tilovers, da børnefamilierne indtog Haderslev Næs Bibelcamping i uge 30. Flere havde været med tidligere, mens nogle få i år var med for første gang til at fylde pladsen op.

Til fællesspisning om onsdagen var der mere end 560, der spiste med. Det nærmer sig vist en rekord.

VÅDT VEJR OG IMPRO-TEATER

Først på ugen varslede DMI "meget farligt vejr", da et stort regnvejr drev ind over landet. Bibelcampisterne slap dog

billigt, for det blev ikke mere faretruende end nogle våde fortelte og et par halvstore vandpytter. Den uophørlige regn satte dog en sjaskvåd dæmper på udendørsaktiviteterne.

Heldigvis blev der inviteret til hatte-teater i mødesalen, hvor børnene selv fik lov at spille med i improviserede teaterstykker.

SJOVT AT VÆRE BARN I UGE 30

Der er altid sat mange resurser af til at gøre det til en skøn uge for de mange børn, som er der. En spritny maskot,

Næssie, blev introduceret i år – og hver dag fulgte den børnene til børnemøde.

Sangen og musikken var også i højsædet i teltet, hvor de fire- til otte-årige mødtes hver formiddag til børnemøde. Langvejsfra kunne man høre børnene give den hele armen. Til familiemødet om onsdagen fik de voksne også glæde af de sange, som børnene havde øvet sig på.

Som altid på Ung Familieuge var der i løbet af ugen også "farmer games" med forskellige udfordringer og konkurrencer, som blev udkæmpet i hold:

Bibelcampings spritnye maskot, Næssie, fulgte hver dag børnene til børnemøde.

blandt andet traktortræk, trillebørløb og støvle kast. De to hold, som havde præsteret bedst, mødtes til sidst ansigt til ansigt i en omgang tovtækning, for at finde den endelige vinder.

EFESERBREVET TIL FORMIDDAGSMØDER

Nikoline og Noa, som er LM's udsendte medarbejdere i Mellemøsten, lagde vejen forbi og stod blandt andet for et juniormøde. Ligeledes holdt missionærerne Helle og Simon Gaedt Poulsen et seminar om deres arbejde i Cambodja, om den særlige kultur, de er blevet en del af og om den åndelige virkelighed, de erfarer.

Til formiddagsmøderne underviste LMH-lærere Christian Maymann ud fra Efeserbrevets frigørende, men også forpligtende budskaber:

"Det, som først siges om Jesus – at han blev oprejst og sidder i himlen – det siger Paulus nu om dig, der tror på ham: du er oprejst sammen med Kristus og sat i himlen sammen med ham."

"Når jeg synes, en anden kristen er en idiot, kan jeg sige til mig selv: ham eller hende skal jeg tilbringe evigheden med."

"Gud glemmer vores synd – og han tager ikke back-up." ■

Mere end 560 spiste med, da der onsdag var fællesspisning.

Julie og Emil Solgaard har været udsendt som missionærer til Cuzco siden 2019.

GUD GIVER VÆKST I PERU

I CUZCO GLÆDER MAN SIG OVER FLERE NYE I DEN LUTHERSKE MENIGHED OG OVER GUDS ARBEJDE I DEN ENKELTE.

TEKST JULIE SOLGAARD FOTO PRIVAT

Her i Cuzco glæder vi os over, at flere nye er begyndt at komme i kirken. I slutningen af 2021, da menigheden blev startet op igen, kunne vi typisk sidde sammen omkring et enkelt bord til kirkekaffen.

Nu kniber det indimellem med pladsen omkring tre borde, og til særlige arrangementer er der endnu mere fyldt. Efter en gudstjeneste med godt fremmøde var der pludselig én fra menigheden, der delte sin glædelige bekymring: "Hvad gør vi, når vi ikke kan være i lokalet mere?"

ÅNDELIG MODENHED

Det skal dog ikke være nogen hemmelighed, at vi midt i glæden havde håbet og stadig håber på endnu flere folk i menigheden.

Til gengæld har det været til stor opmuntring, at kirken har været med til, at folk er vokset i deres allerede eksisterende tro eller er kommet til personlig tro på Jesus ved at høre Guds virksomme ord. Vi kan se en god kvalitativ vækst i form af åndelig modning og udrustning til tjeneste.

En af vores vigtigste opgaver som

missionærer er at kunne gøre os selv undværlige på sigt. Derfor glæder det os ubeskriveligt meget, hver gang vi ser små initiativer og tegn på voksende ansvar. Det kan være, når nogle af de unge i menigheden kommer med ideer til PowerPoints i kirken og PR på de sociale medier, og når nogle på eget initiativ tager på husbesøg og støtter andre, der har det svært.

AT OVERLEVE I TØRKETID

På en telttur med familien nogle timers kørsel fra vores hjem i Cuzco fik

^
Det kniber indimellem med pladsen omkring bordene i menigheden i Cuzco.

vi mulighed for at se, hvordan de store imponerende kaktusser er opbygget af en unik fast struktur indvendigt som et skelet, der holder den oppe og gør den i stand til at holde på store mængder vand og dermed overleve i tørketid.

Vi håber sådan, at menigheden i Cuzco må kunne få opbygget en sådan fast struktur, så den kan holde på Guds levende vand, der giver kraft og liv til menigheden selv og resten af Cuzco, også i de værste tørketider.

Midt i alle op- og nedture øver vi os som missionærer i at hvile i, at vi er i Guds hænder, og at det er ham, der må sende vækkelse over Cuzco og skabe tro i hvert enkelt menneske – ikke os. ■

Bibelglæde smittede

MISSIONÆR EMIL SOLGAARD FORTÆLLER OM KVINDEN GABY SOM EN OPMUNTRING FRA NYBRUDSARBEJDET.

For tre år siden mødte jeg Gaby til hendes kusines dåb. Vi kom til at snakke om Jesus, og hun spurgte, om der ikke var noget med, at Jesus var meget rig, da han gik her på jorden, og at man også kunne blive meget rig, hvis man troede på ham?

Jeg måtte nævne, at hvis hun tænkte på rig på penge, havde Jesus på ingen måde meget her på jorden, og at der ikke er nogen garanti om at blive millionær ved at følge ham. Til gengæld kom han med noget meget mere dyrebart til os.

STORE OPLEVELSER MED BIBELLÆSNING

Siden har det været meget sparsomt, hvad vi så til Gaby – indtil for et par måneder siden, hvor hun kom til kirken sammen med sin kæreste og sin mor.

Jeg kunne tydeligt mærke en forandring. De var ikke kommet i kirke af pligt, men fordi de ville fyldes op. De var åbne og smilende, og ved kaffe-kaffen tog kæresten et Ny Testamente og begyndte at læse ivrigt.

Siden har de været med adskillige gange til gudstjeneste. Hver gang fortæller de begejstret om deres oplevelser med bibellæsning og har flere dybe spørgsmål til de tekster, de har læst.

Gaby fortæller:

”Tidligere kunne jeg godt finde på at læse i Bibelen, hvis jeg havde brug for bekræftelse i et eller andet. Jeg slog bare op et vilkårligt sted og læste, og hvis det ikke lige passede mig, slog jeg op et nyt sted. Jeg tænkte også mest bare på, hvad jeg selv ville med mit liv. Nu kan jeg ikke lade være med at læse i Bibelen, og jeg mærker, hvordan teksterne er med i mine beslutninger i løbet af dagen.”

Jeg ved endnu ikke helt, hvad der har skabt denne fornyelse, men kærestens interesse i Bibelen smitter. Derudover er en stor del af hendes familie med i kirken i Cuzco, så måske har de med deres liv og ord været med til at vise dem hen mod Jesus.

Vær med til at bede om, at de fortsat må vokse i tro.

De var ikke kommet i kirke af pligt, men fordi de ville fyldes op.

Førskole er nu rykket ind på Living Hope Center

LM'ERE HAR I LÆNGERE TID SAMLET IND TIL LIVING HOPE CENTER I CAMBODJA. NU ER DEN LILLE FØRSKOLE ENDELIG FLYTTET IND. LM'S BØRNEKLUBBER HAR SAMLET IND TIL SKOLEUNIFORMER OG INVENTAR.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG FOTO JOHANNES JENSEN

Den 1. juli åbnede førskolen i Living Hope Center i Cambodja i nye og flotte rammer.

Indtil da havde skolen været placeret et par kilometer derfra i et lejet lokale under meget ydmyge kår.

Her står kirken i Siem Reap sammen med Luthersk Mission for at undervise børn fra det fattige nybyggerområde, som er i førskolealderen og ikke har andre undervisningstilbud.

Et hold børn får undervisning om morgenen, og om eftermiddagen kommer et nyt hold børn.

KOMBINERER LEG OG LÆRING FOR SKOLEBØRNE

Med skolens nye og bedre rammer på centeret er det nu muligt i endnu højere grad end før at kombinere leg og læring.

Luthersk Missions børneklubber i Danmark – LM Kids – har netop nu et missionsprojekt, hvor de samler ind til skolebørnene på Living Hope Center.

Nogle af pengene er gået til indkøb af skoleuniformer, legetøj, bøger, blyanter og inventar, så børnene kan få en god hverdag i førskolen.

FORBØN OG STØTTE TIL LÆRER OG ELEVER I FØRSKOLEN

Luthersk Mission støtter arbejdet med skolen på Living Hope Center med økonomisk hjælp og forbøn.

Bed for skolelederen, Sreynut, som underviser børnene, og for de andre voksne – LM-missionærer, volontører og lokale ansatte – som er omkring dem.

Bed for børnene, at mange flere må kunne komme i skole og dermed blive hjulpet ud af fattigdom. Bed om, at de på den måde må lære Jesus at kende. ■

COMPOUNDERS

MW Compounders er en dansk børsnoteret investeringsforening. Foreningen har investeret i 20-30 globale compounder-aktier.

Læs mere her: www.mwcompounders.dk

Kontakt: Johannes Møller 61 31 64 85

GARN OG BRODERI

Stort udvalg i tilbehør

Find os på webshoppen - få 15% ved tilmelding af nyhedsbrev - eller i butikken i Tønder

www.yarneverywear.dk
V/ Helle Bonde-Petersen

penta byg a/s

pentabyg.dk

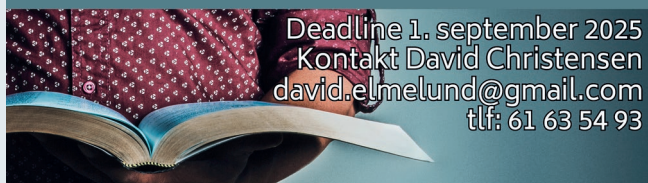

LivogJob er for unge med særlige behov, hvor vi har:

- STU uddannelse
- Beskyttet beskæftigelse
- Botilbud med 16 pladser for 17-30-årige
- Tilgængelighed for alle
- Et kristent værdigrundlag og en kristen etik
- Fokus på at bidrage til lokalområdet

Se mere på livogjob.dk eller ring 54441705

NU er det tid for ønsker om møderækker, lejre og bibelweekender i efteråret 2026 ved landsforkyndere

Deadline 1. september 2025
Kontakt David Christensen
david.elmelund@gmail.com
tlf: 61 63 54 93

LIVET ER VÆRD AT LYTTE TIL

Ring og bestil tid til en gratis høretest

Vi lytter til dig!

Tel.: 9785 1212
vestjyllandshc.dk

VESTJYLLANDS HØRECENTER
v/ Lars Braüner

HOLSTEBRO • STRUER • RINGKØBING • SKJERN

**TEMA:
FORDYBELSE
I EN TRAVL TID**

I en tid og en hverdag med travlhed og mange distraktioner er der igen og igen behov for et særligt fokus på fordybelsen – både den individuelle og den, som finder sted i fællesskabet.

På de følgende sider kan du læse om, hvordan man – på alternative måder – kan give fordybelsen plads i hverdagen, og høre, hvad en familie fik ud af et to måneder langt retriæteophold i udlandet. Derudover kan du blive klogere på betydningen af fordybelsen i fællesskabet.

LIVSKVALITET ER LIG MED TID OG RO

I LIVET SOM KRISTEN SKER STORE OG AFGØRENDE TING IKKE I STRESS OG JAG, MEN I STILHED OG FORDYBELSE. AT FÅ FORDYBELSE IND I EN TRAVL HVERDAG KRÆVER DOG NOGLE BEVIDSTE VALG, SIGER TIDLIGERE MISSIONSSEKRETÆR I INDRE MISSION JOHAN SCHMIDT LARSEN.

TEKST KAJA LAUTERBACH

Fordybelse er uforstyrret at fokusere på én ting af gangen, og det har alle mennesker brug for.

Der er nemlig livskvalitet i at tage sig tid og ro, for det er dér, livet folder sig ud, og man kan bevare overblikket og satse på det rigtige.

Det siger Johan Schmidt Larsen fra Fredericia. Han er uddannet diakon og tidligere missionssekretær i Indre Mission.

Vi mennesker har generelt brug for at blive stille og reflektere, men det er vi simpelthen ikke dygtige til,” siger han.

”Man kan ganske enkelt ikke fordybe sig, tænke sig om og finde retning i sit liv, hvis man altid har travlt eller aldrig oplever stilhed, fordi man for eksempel altid hører musik.”

Johan Schmidt Larsen uddyber, at man som kristen i særlig grad har behov for fordybel-

se. En kristen har brug for at tænke igennem: Hvem er jeg? Hvorfor er jeg her? Hvad vil jeg med mit liv?”, og dertil kommer, at Gud ikke for alvor kan tale til en og lede en, hvis man hele tiden har mange bolde i luften.

”I bøn og stilhed kan man ikke multitaske, men må koncentrere sig og generelt være fuldstændig rettet mod Gud,” siger han.

”I vores liv som kristne sker store og afgørende ting ikke i stress og jag, men i stilhed og fordybelse.”

Den tidligere missionssekretær nævner, at bøn, stilhed, langsomhed er nogle af de aller vigtigste trædesten i et sundt kristenliv. Derfor er det vigtigt at skabe nogle oaser, hvor det lader sig gøre.

JESUS HAVDE BRUG FOR STILHED OG VEJLEDNING FRA SIN FAR

Der er ingen steder i Det nye Testamente, hvor Jesus taler direkte om fordybelse. Men hvis vi ser på hans liv og undervisning, er der hele tiden en underliggende invitation til personlig refleksion, siger Johan Schmidt Larsen.

”Desuden praktiserede Jesus selv retriæte. Vi

I bøn og stilhed kan man ikke multitaske.

Johans ideer til at få stilhed og refleksion ind i sit liv

Sluk bilradioen, og brug køreturen til samtale med Gud.

Tag hørebøffer på, men uden lyd, når du pendler i tog eller bus. Så signalerer du, at du gerne vil være i fred.

Gør det til en vane at besøge en kirke i den by, hvor du er, og sid stille et stykke tid.

Gå lange ture i naturen.

Tag på retræte eller pilgrimsvandring i tavshed.

læser mange steder, at han trak sig tilbage til afsides steder i naturen.”

Han peger på, at Jesus ofte valgte at tilbringe tid i stilhed og bøn for at søge vejledning hos sin far, når situationen var hektisk. For eksempel i Getsemane have, kort før han blev taget til fange. Eller når han stod over for vigtige beslutninger som valget af de 12 disciple.

”Jesus var både Gud og menneske, og som sandt menneske havde han brug for det samme som os, nemlig stilheden.”

Johan Schmidt Larsen fortæller, at der dog er et sted, hvor Jesus taler om at søge stilheden, nemlig i Matt 6,6, hvor han siger: ... gå ind og luk din dør. ... Og din far ... skal lønne dig.”

”Det forstår jeg som, at hvis man ikke

praktiserer refleksion og retræte, udebliver belønningen, som er, at man finder ind i Guds plan med sit liv,” siger han.

SLUK BILRADIOEN, OG BRUG TUREN TIL AT TALE MED GUD

Han slår fast, at det kræver nogle bevidste valg at få den fordybelse i en travl hverdag.

”Man skal kæmpe for og værne om den personlige andagt. Sæt tid af i dit dagsprogram, og find en form, der passer til dit personlige liv – en stund, hvor der er tid og plads til et personligt for-

hold mellem menneske og Gud,” siger han og fortæller, hvordan han selv har udnyttet transporttid til samvær med Gud.

”Jeg har tidligere kørt meget bil i mit arbejde, og jeg tændte sjældent radioen i bilen. I stedet sad jeg og talte højt med Gud eller overvejede mit liv. Som togpendler kan man også bruge tiden på eftertanke og tavs bøn.”

En anden ide til at få fordybelse ind i hverdagen er at bruge naturen til lange gåture i skoven eller langs vandet, hvor man bruger tiden til refleksion, bøn og sang. ■

Familie tog på retræte sammen i to måneder

FAMILIEN HØJVIG FRA ODENSE BOEDE I DET KRISTNE FÆLLESSKAB L'ABRI I ENGLAND, HVOR FOLK FRA HELE VERDEN TAGER HEN FOR AT FÅ ÅNDELIG FORDYBELSE I EN TRAVL HVERDAG.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG FOTO HANNAH SMITH, PRIVAT

”Noget, jeg kan savne i mange fællesskaber i min hverdag, er evnen til at have en samtale om noget, der faktisk er værd at have en samtale om.”

Sådan fortæller Peter Højvig fra Odense.

I efteråret 2020, under coronapandemien, rev han og familien to måneder ud af kalenderen og rejste til L'Abri Fellowship sydvest for London. Peter havde været der nogle gange før – både alene og siden med hustruen Mette – og nu tog de børnene med derover for at blive en del af stedets hverdag, der

på en helt særlig måde er inspireret af klosterlivets balance mellem tid til arbejde og fordybelse.

STRUKTURERET SAMTALE

De fleste kommer alene, men typisk er der også en eller to familier. Familien Højvig faldt godt ind i dagsrytmen. Om formiddagen, mens Peter og de andre studerende sad og læste eller lavede praktisk arbejde, hjemmeskoledede Mette parrets to drenge: Daniel, der dengang gik i 5. klasse, og Josva, som gik i 2. klasse.

En væsentlig del af hverdagen var frokosten. Her deltog man i en lille gruppe omkring bordet hjemme hos en af de frivillige og talte sammen om et fælles åndeligt spørgsmål, som en af de tilstedeværende havde bragt frem. Det var spørgsmål, hvor der var noget på spil, og på den måde fik alle noget ud af den strukturerede samtale og bød ind med deres perspektiv.

”Det var ikke for børn, men så blev den ene af os hjemme og spiste sammen med dem, mens den anden tog til frokost og deltog i samtalerne. Det var

L'ABRI BETYDER SHELTER

Ordet L'Abri er fransk og betyder shelter, afskærmning eller tilflugtssted.

L'Abri Fellowship begyndte i Schweiz i 1955, da parret Edith og Francis Schaeffer besluttede at åbne sit hjem for mennesker, der havde spørgsmål til den kristne tro.

I dag er der ni centre rundt i verden, hvor man kan komme i kortere eller længere tid og blive en del af fællesskabet.

Læs mere på labri.org.

Mette og Peter Højvig og deres to drenge, Daniel og Josva, havde stor glæde af deres ophold på L'Abri i England.

Det handler ikke om mig, og hvad jeg får ud af det, men om Gud, og hvad han lægger foran mig.

godt for os på skift at få lov til at opleve det,” fortæller parret.

Om eftermiddagen var det Peters tur til at være sammen med drengene med højtlesning og hygge, mens Mette fik tid til at læse de bøger og bibelsteder, som hun havde brug for i sin alenetid med Gud. Om aftenen spiste hele familien sammen med de andre på stedet og deltog i de fælles aktiviteter.

GUD ER STØRRE

”Det var utrolig værdifuldt for os at være afsted som familie, fordi vi havde så meget dagligdag sammen med børnene. Der måtte ikke være nogen skærme, så vi var ligesom afskærmet fra det, der foregik ude i verden. I stedet fik vi tid til at læse *Ringenes Herre* højt og spille en masse spil sammen,” fortæller Peter, og Mette supplerer:

”For mig var det godt med den stramme struktur, som dagen var opdelt i.

Der var halvanden times studie eller arbejde ad gangen, og når klokken ringede til pause, skulle man slippe det, man havde i hænderne – om det var arbejdet i haven eller en bog, jeg var dybt optaget af. Jeg lærte at have tillid til, at Gud er større end mit arbejde, og at han formår at arbejde videre med det, jeg er i gang med. Det er ikke afhængigt af mig og min indsats. Jeg skal ikke have kontrol over alting. Det var enormt befriende.”

LEVE I AFHÆNGIGHED AF HAM

Familien Højvig har flere gange siden

besøgt L'Abri nogle dage i en sommerferie, og Peter og Mette håber, at deres drenge får lyst til selv at tage på et lignende ophold, når de bliver voksne.

”Noget, jeg tager med mig derfra, er tanken om, at hele livet har Gud som omdrejningspunkt, og at det er vigtigt at leve i grundlæggende afhængighed af ham,” fortæller Peter.

”Det har betydning for, hvordan jeg lever, og hvad jeg bruger penge og ferie på. Det handler ikke om mig, og hvad jeg får ud af det, men om Gud, og hvad han lægger foran mig. Det smitter af på hverdagen.” ■

HAR VI BRUG FOR MERE FORDYBELSE I LM?

I EN TID PRÆGET AF TEMPO, SKÆRME OG ET OVERFLØDIGHEDSHORN AF TILBUD ER DET NÆRLIGGENDE AT SPØRGE, OM DER ER BRUG FOR FÆRRE TING, DER FORSTYRRER OS – OGSÅ I MENIGHEDSLIVET, PÅPEGER MENIGHEDSKONSULENT PETER LEIF MOSTRUP HANSEN.

TEKST ROLF W. JØRGENSEN FOTO UNSPLASH.COM

"Vi gør meget godt i LM. Måske er den største udfordring ikke, at der mangler fordybelse i vores fællesskaber, men at vi har for meget i livet udenom," siger Peter Leif Mostrup Hansen, der er menighedskonsulent i LM.

Han peger på Jesu lignelse om sæde- manden, hvor noget af sæden blev kvalt af "lysten til alt muligt andet". Det billede rammer ifølge ham meget præcist.

Mere fordybelse er ikke nødvendigvis et spørgsmål om at lægge flere aktiviteter ind i menigheden.

"Vi skal passe på med bare at fylde flere ting i programmet. Måske handler det mere om at fjerne noget andet," siger han.

Peter trækker også på Luthers tanker om kald og stand.

"Som kristne skal vi gå til vores arbejde og opgaver på jobbet, i hjemmet og i samfundet som en del af vores liv med Gud. Vi lever ikke kun med Gud, når vi fordyber os."

TID, PLADS OG REALISTISKE FORVENTNINGER

Der er dog også noget vigtigt i at se på

betingelserne i fællesskabet.

"Gudstjenester og møder skal jo ikke vare i timevis. Men hvorfor vil vi have det kortere? Er det, fordi vi er mætte – eller bare trætte og travle?" spørger menighedskonsulenten.

Han peger på, at der er to fællesskaber i spil: fællesskabet med Gud, hvor vi mødes gennem nådemidlerne, og fællesskabet med hinanden, som også kræver tid og nærvær.

"Hvis vi vil noget med fordybelsen, både den personlige og den fælles, kræver det tid. Det kan ikke presses igennem."

FORDYBELSE KRÆVER FÆLLESSKAB

Et centralt punkt i Peters tilgang er, at fordybelse ikke kun er en individuel øvelse.

"Vi har brug for hinanden. Både for at høre andre sætte ord på troen på Jesus – og for selv at sætte ord på tingene. Fordybelsen har brug for trygge rammer og god tid, så der er plads til at vise sårbarhed og være på vej."

Han peger på, at prædikener og op-

læg kan hjælpe, men samtalen i mindre grupper kan bære videre. I hans tid som præst i RandersKirken tog de af og til teenagerne ud efter prædiken og talte om det, de havde hørt.

"Det skabte et rum for refleksion og læring. Det var en investering i deres tro – og deres evne til fordybelse."

FORVENTNINGER OG KÆRLIGHED TIL VIRKELIGHEDEN

Et væsentligt spørgsmål er også, hvilke forventninger vi har til menigheden.

"Virkeligheden stemmer sjældent med vores idealer," siger han og citerer den tyske teolog Dietrich Bonhoeffer: "Den, der elsker sin drøm om et kristent fællesskab mere end det kristne fællesskab selv, han bliver den, der ødelægger ethvert kristent fællesskab, selvom hans personlige hensigter har været nok så ærlige, seriøse og hengivne."

"Fordybelse opstår ikke nødvendigvis i det perfekte fællesskab – men i det virkelige. Når vi tør åbne os for hinanden, og lade Kristus møde os gennem de andre. Når en medkristen siger: 'Gud el-

sker dig', kan det nogle gange være lettere at tro, end når jeg prøver at sige det til mig selv."

ET LIV AT LEVE – IKKE ET FAG AT LÆRE

Fordybelse handler ikke om tør viden – men om en levende relation til Gud, og derfor understreger menighedskonsulenten, at "kristentro er ikke et fag, jeg skal lære. Det er et liv, jeg skal leve – sammen med andre. Og det kræver tid, ærlighed og tålmodighed."

"Vi må hjælpe hinanden – ikke bare individuelt, men som fællesskab – til at skabe bedre betingelser for fordybelse. Vi står i konkurrence med underholdningsbranchen om de samme timer og minutter. Men vi tilbyder frelse, fællesskab og fordybelse i troen på Jesus i stedet for overfladisk underholdning," siger Peter opmuntrende. ■

I menigheden skal man hjælpe hinanden ved at skabe gode rammer for fordybelse og refleksion.

LISA ROM BOYE

NETVÆRKS KONSULENT

LRB@BIBELSELSKABET.DK

STILHED KRÆVER ØVELSE

Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød, han lader mig ligge i grønne enge, han leder mig til det stille vand (Salme 23,1-2).

Der er noget utrolig skønt og unyttigt i at ligge på en grøn eng ved det stille vand. Bare ligge der – væk fra fjender, forpligtelser og forsømmelser. Lige dér skal jeg ikke andet end at ligge helt stille. Og tænk, at Gud bare lader mig ligge.

Når jeg rejser mig igen, skal jeg ikke nødvendigvis have "fået noget ud af det" eller holde en andagt om det. Jeg må godt bare ligge dér.

Dronningen sagde det selv i sin nytårstale tilbage i 2017: "Prøv at gøre noget, der ikke er nødvendigt, noget der ikke er behov for, noget unyttigt! ... Det er slet ikke så unyttigt endda."

Tænk, hvis man kunne få mere af det?

For nogle år siden lavede forskere en række forsøg med at være stille og give folk lidt tid til egne tanker – noget, som mange jo efterspørger. Deltagerne blev bedt om at sidde alene i et rum uden anden stimulans end muligheden for at give sig selv små elektriske stød. Overraskende nok begyndte mange deltagere at give sig selv stød, før der var gået et kvarter.

Vi er blevet så effektive, at vi ikke kan finde ud af at være stille med vores egne tanker. Så hellere distraheres af elektriske stød!

Det kræver øvelse at være unyttig – at give sig selv lov til at gå en tur uden høretelefoner, at tage en middagslur, at holde inde med arbejdet. Derfor er det også godt at vide, at vi ikke er alene i projektet.

Vi bliver ledt hen til hvilestedet af hyrden, der kender alt til vores uro og som kalder os til ro. Han holder vagt, mens han lader os ligge helt stille og hvile ud.

FÆRRE TEOLOGER BLANDT FOLKEKIRKENS PRÆSTER

STADIG FLERE PRÆSTER I FOLKEKIRKEN KOMMER FRA ANDRE AKADEMISKE BAGGRUNDE. PRÆSTEMANGLEN BETYDER, AT FLERE UDEN TEOLOGISK UDDANNELSE NU KAN BLIVE PRÆST.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO CHRISTIAN ROAR PEDERSEN

Præstestanden i Den danske Folkekirke har ikke den samme uddannelsesmæssig baggrund som førhen. Samtidig er deres arbejdsliv kendetegnet ved flere jobskift end tidligere, fortæller *Kristeligt Dagblad*.

Det viser tal fra Folkekirkenes Uddannelses- og Videnscenter (FUV). Førhen var præsten uddannet teolog og havde sin gang i det samme sogn stort hele sit arbejdsliv.

Siden 1999 har personer med relevant erfaring kunnet søge om tilladelse til at komme direkte på Pastorseminariet efter godkendelse fra biskoppen. Og på grund af præstemangel gjorde man det i 2021 muligt for personer med en akademisk uddannelse at læse flere fag fra teologistudiet – svarende til to et halvt år – med henblik på at komme på Pastorseminariet. På den måde kunne akademikere – primært fra de humanistiske universitetsuddannelser – blive præster i folkekirken uden at være uddannede teologer.

FÆRRE UDDANNEDE TEOLOGER PÅ PASTORALSEMINARIET

I 2021-2023 havde 85 procent af de færdiguddannede fra Pastorseminariet en kandidat i teologi. I 2024 var tallet 73 procent, og omkring hver fjerde af den samlede gruppe havde en anden akademisk baggrund. I 2025 udgjorde teologer 60 procent af de optagne på Pastorseminariet.

"Jeg vil altid foretrække præster med en grundig teologisk uddannelse, men vi må også ty til andre metoder i den situation med præstemangel, vi står i," siger biskop over Aarhus Stift Henrik Wigh-Poulsen til *Kristeligt Dagblad*.

STØRRE KONKURRENCE OM STILLINGERNE I BYERNE

Alle mener dog ikke, at det er den rette vej at gå i forhold til at afhjælpe præstemanglen, som særligt rammer landområderne.

"Jeg oplever, at ordningen snarere skaber konkurrence om de i forvejen attraktive stillinger i byerne. At det er svært at rekruttere, skyldes, at man har givet op på at gøre præstegenereringen attraktiv. Præster får, hvad der svarer til en funktionærløn, selvom folk med lignende ansvar i staten får meget mere. Det er ikke mange, der vil flytte ud og have sit første virke i et syvsognspastorat med de vilkår," siger Johannes Bollmann, som er sognepræst på Midtsjælland, til *Kristeligt Dagblad*. ■

Ordination af en ny præst i Budolfi Kirke i Aalborg.

>

En af de nye bøger på tyrkisk er "At se Kristus i Det Gamle Testamente", og den formidler, hvordan Jesus præsenterer sig som Gud – i et sprog, der rammer ind i en muslimsk domineret verden.

Censur stopper tryk af kristne bøger

TRODS STORE UDFORDRINGER HAR DANSK BALKAN MISSION FÅET TRYKT 50.000 BØGER I TYRKIET PÅ TYRKISK OG FARSI.

TEKST KAJA LAUTERBACH FOTO DANSK BALKAN MISSION

I juli måned fik Dansk Balkan Mission (DBM) trykt et stort antal bøger på tyrkisk og farsi – i Tyrkiet.

Det drejer sig om fem små bøger, som den lutherske kirke ønsker at bruge til evangelisation og undervisning. Fire af bøgerne udgives samtidig på farsi, så der i alt er tale om 50.000 bøger fordelt på ni titler, fortæller Knud W. Skov fra DBM.

KOMPLICERET OG LANGVARIG PROCES

Det viser sig dog at være en proces med udfordringer.

"Hooman, der har oversat bøgerne, havde lavet en kontrakt med et trykkeri og betalt hele beløbet på forhånd, men det viste sig, at de alligevel ikke ville trykke bøgerne med den begrundelse,

at de har et kristent indhold," siger Knud W. Skov.

"Det havde de fundet ud af ved at sætte dem op mod Koranen – og her stod de ikke mål."

Hooman gav dog ikke op så let. Han kontaktede andre trykkerier, der også afviste at trykke kristent materiale, medmindre de fik en tilladelse fra de tyrkiske myndigheder.

Derfor blev resultatet, at han selv købte papir og fordelte trykkeopgaven på fire små trykkerier. Efter trykningen afhentede han de trykte ark og bragte dem til en bogbinder. Det var en kompliceret proces, der forlængede trykketiden betydeligt.

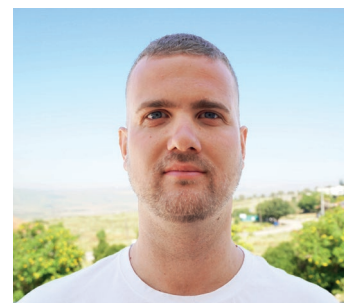
Det er ikke de første bøger på tyrkisk, som DBM udgiver. I 2022 udgav de andagtsbogen *Et er nødvendigt* i fire bind.

TV-SERIE OM JESUS HITTER I MELLEMØSTEN

Noreas partner i Mellemøsten, satellit-tv-stationen SAT-7, har købt rettighederne til at sende de første tre sæsoner af hitserien *The Chosen* på deres kanaler samt streamingtjenesten SAT-7 PLUS.

The Chosen, der fortæller historien om Jesu liv set gennem hans disciples øjne, var i 2024 et af de mest sete programmer på streamingtjenesten. Serien er tilgængelig med arabisk og tyrkisk tale og vil også blive tilgængelig på farsi.

NY PRÆST ANSAT I SKJERN BYKIRKE

Skjern Bykirke har ansat 32-årige Jakob Kildedal Ulriksen som ny præst fra den 20. oktober.

Den nye præst, der afløser Jens Lomborg, kommer fra en stilling som lærer på Frøstruphøve Efterskole, og før det var han og hans kone, Cecilie, ansat som ledere af Discipelskolen i Israel.

NY LEDER AF KPI

Kristent Pædagogisk Institut har ansat 42-årige Christian Mikkelsen fra Herning som ny leder efter Hanne Terp Legarth.

Han er uddannet lærer og har både ledererfaring og uddannelse i ledelse.

HJÆLP TIL GÆLDBUNDNE KRISTNE PAKISTANERE

EFTER ÅREVIS SOM SLAVER PÅ LANDETS MURSTENSFABRIKKER FÅR MERE END 100 FORFULGTE FAMILIER I PAKISTAN FRIHEDEN TILBAGE, NÅR KRISTEN ORGANISATION BETALER DERES GÆLD.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO STELLA MELDGAARD

^ En kristen organisation har betalt mere end 100 forfulgte kristne pakistanske familiers gæld, så de ikke længere behøver arbejde som slaver på murstensfabrikker.

En kristen hjælpeorganisation har startet en kampagne for at befri mere end 100 kristne familier, som er fanget i murstensindustrien i Pakistan.

I Pakistan er der et nationalt forbud mod tvangsarbejde, hvor en person er tvunget til at arbejde for en anden for at betale en gæld – ofte under vilkår, hvor gælden aldrig bliver afbetalt. Men på grund af korruption og myndighedernes manglende håndhævelse af loven kan ejerne af murstensfabrikkerne fortsætte deres systematiske udnyttelse. Det rammer især religiøse minoriteter i landet.

UNGE PAKISTANERE HAR BRUG FOR UDDANNELSE

Men nu vil den amerikanske organisation *Glo-*

bal Christian Relief betale gælden for mindst 100 kristne familier, som rundt i landet stadig lever som slaver på murstensfabrikker. Det fortæller gruppen i en erklæring til mediet *The Christian Post*.

Ud over at betale familiernes gæld omfatter deres indsats også økonomisk og uddannelsesmæssig støtte. Målet er give 380 unge mulighed for at få en erhvervsuddannelse og at hjælpe 325 kvinder med at starte egne virksomheder. Man vil også levere sundhedspleje til 20.000 mennesker.

SLAVER I ÅREVIS PÅ GRUND AF UBETYDELIG GÆLD

Tvangsarbejderne kan være fanget i årtier og kan omfatte hele familier. Det starter ofte med, at familier tager forholdsvis små lån på mellem 800 og 1.000 dollars til at dække basale udgifter som husleje, mad eller lægehjælp. På fabrikken får de udbetalt en meget lille løn, som ofte bliver reduceret til tæt på ingenting på grund af den rente, de er underlagt. Nogle får kun halvdelen dollar udbetalt om dagen.

Global Christian Relief kan berette om familier, som har været slavebundet på murstensfabrikkerne i alt fra otte-15 år på grund af lån på under 1.000 dollars.

De fleste familier, som arbejder på murstensfabrikkerne, er kristne, som udgør omkring 1,27 procent af befolkningen. I hverdagen møder de alvorlig religiøs diskrimination, begrænset adgang til uddannelse og er generelt dårligere stillet socialt og økonomisk end resten af befolkningen, fordi de ofte kun tilbydes lavtlønnede jobs. ■

LM Erhvervsnetværk: inspirerende eftermiddag

- til vidensdeling og inspiration for selvstændige erhvervsdrivende
- til fremme af LM's internationale missionsarbejde.

Programmet indeholder både:

- bibeltime
- oplæg om karriere og kald og om, hvordan man som virksomhed kan støtte værdibaseret arbejde
- gruppesamtale/delerunde
- og orientering om Soma Biblia i Tanzania, der både er forretning og mission.

Bibeltime og første oplæg ved Manuel Vigilius

Den 13. september kl. 12-17

Sted: Godthåbskirken, Rosenlund 15, Odense C

Pris: 200 kroner pr. person, som betales på dagen

Tilmelding senest 6. september til

om@dml.dk /40803823

**+ Luthersk
Mission**

Lejligheder i Aarhus

 Solrig altan og lynhurtigt fibernet

 Gratis parkering og delebil

 Gratis nyttehave og plads til husdyr

Hejredalsparken.dk
Vi har boligerne – Kom med din hverdag

 Priser fra 6.480 kr.

TILMELD DIG PÅ DLM.DK/NYT

SÆRINDSAMLING TIL CAMBODJA

FOTO: THEA RASMUSSEN

Som følge af den verserende grænsekonflikt mellem Thailand og Cambodja er over 100.000 mennesker midlertidigt flygtet til blandt andet Siem Reap, der ligger så langt fra krigszonen, at det betragtes som et trygt sted.

På trods af en indgået våbenhvile er der lange udsigter til en varig fred, og i den periode vil LM – gennem LM's kollegium og LM's samarbejdspartner, Church of Siem Reap – gerne hjælpe nogle af flygtningene med støtte til mad og husly.

Landerepræsentant Johannes Jensen fortæller desuden, at den nuværende situation muligvis medfører, at nogle af beboerne på kollegiet risikerer at måtte opgive deres studier og bopæl der, da mange forældre er flygtet og derfor ikke har penge til at støtte deres unge økonomisk.

VIL DU STØTTE DE CAMBODJANSKE FLYGTNINGE?

Indbetalinger kan ske på MobilePay 66288 eller bankkonto 2230- 0726496390.

Skriv "Cambodja – Hjælp til flygtninge" i kommentarfeltet.

Oplys navn, givnr. eller cpr.nr., hvis fradrag ønskes.

**MobilePay
66288**

LISE BERGGREN SMIDT

FAMILIEKONSULENT

LBS@DLM.DK

KRISTIAN ANDERSEN

FAMILIEKONSULENT

KA@DLM.DK

LINDA SCHMIDT LINDE

LÆRER

LINDATSCHMIDT@GMAIL.COM

FÆLLES FAMILIETID FREM FOR INDIVIDUEL FORDYBELSE

Fordybelse er umiddelbart et positivt ord. Så længe det, man fordyber sig i, er "den gode del". At fordybe sig i Bibelen og kristen litteratur er der en del kristne, der har erfaring med i perioder af deres liv. Men for endnu flere kan den manglende fordybelse være forbundet med dårlig samvittighed eller måske en længsel efter noget, der virker svært opnåeligt.

Som kristen familie er fælles tid med andagt, bøn og sang vigtigere end de voksnes tid til individuel fordybelse. Måske var der tid til det engang – måske kommer den igen. Men i de år, hvor der er hjemmeboende børn, må fordybelsestiden for mange veksles til fælles par og familie-tid, hvor man blandt andet søger Guds nærvær. Medmindre man ligefrem har et arbejde eller en tjeneste, som forudsætter fordybelse.

FOKUS PÅ ÅNDELIG FØDE HVER DAG

Et liv i troen på Gud uden fordybelse går an. Det er slet ikke alle, der skal være "fordybelses-kristne".

De fleste af os skal på daglig og ugentlig basis have noget åndelig føde, som kan give næring til troen og gøre os forankret hos Jesus.

Og har vi børn, må vores fokus være på at sikre dem adgang til åndelig føde gennem andagt, kristen sang og musik, samtale, børne-junior-teenklub og det ugentlige fællesskab i kirke og/eller missionshus.

PRIORITER DE SMÅ DRYP

Hvad vi ikke får i dybden, må vi få gennem det lange, seje udholdenhedsarbejde. For det kræver udholdenhed og gode vaner at prioritere tid til Gud i en travl hverdag. Men det kan anbefales at kæmpe for det. Trods forhindringer og travlhed. Det er næring til troens liv.

Så vores opmuntring skal være: Det er helt forståeligt, hvis der ikke er tid og overskud til fordybelse, hvor der sættes lang tid af til at grave dybt.

Men prioriter de små daglige dryp fra Gud. Det har været – og er – en kilde til at blive bevaret i troen på Jesus.

Miniserien *House of David* udkom i det tidlige forår 2025 på Prime Video. Her bliver seeren introduceret for historien om David og et af de absolutte højdepunkter i fortællingen om ham: kampen mod kæmpen Goliath, som vinder af den unge fårehyrde, der frygtløst og i tillid Israels Gud vinder den på papiret ulige kamp.

Når jeg ser en produktion som denne, sidder der altid et lille håb i mig og en lille frygt. For er det nu også fortællingen om David, som jeg kender den fra Første Samuelsbog. Eller er det et Hollywood-stunt, som primært er lavet for at tiltrække seere?

VAR DAVID EN "UÆGTE" SØN?

Her kan jeg afsløre, at det lille håb sejrede i denne omgang – om end ikke helt uden sværdsdrag. Der er nemlig elementer i serien, som man ikke nødvendigvis finder konkrete beviser for i Første Samuelsbog:

Inviterede Sauls hustru virkelig en åndemaner ind på slottet for "med ond at bekæmpe ond"? Vi læser ganske vist om, hvordan Guds ånd forlader Saul, "og en ond ånd fra Herren overvældede ham" (1 Sam 16,14). Men at dette skulle betyde, at Sauls hus herfra overgiver sig til det okkulte, er ikke en læsning, jeg tidligere er stødt på.

Og var David en "uægte" søn, som

JOHN ERWIN:

HOUSE OF DAVID

TV-SERIE 2025

8 AFSNIT

STREAMES PÅ AMAZON

PRIME VIDEO

David-miniserie giver lyst til at genbesøge Bibelen

DE FRIE FORTOLKNINGER I MINISERIEN *HOUSE OF DAVID* BLIVER OPVEJET AF DET FILMTEKNISKE NIVEAU OG GUDS TYDELIGE ROLLE I FORTÆLLINGEN, MENER ANMELDER.

ANMELDELSE LINDA SCHMIDT LINDE

undfanges, før hans far indgår ægtepagt med hans mor, som altså dermed er en anden kvinde end moderen til Davids brødre? Dette kunne naturligvis forklare, hvorfor David ikke i udgangspunktet præsenteres for Samuel, da denne spørger til samtlige af Isajs sønner. Men samtidig har David formentlig blot været så ung, at man ikke har fundet det nødvendigt at hente den lille rødmossede dreng hjem fra marken.

Dog betones dette forhold i *House of David* i en sådan grad, at man får behov for at genbesøge Første Samuelsbog.

VAKTE FORNYET INTERESSE FOR BIBELN

Og netop dette er i sig selv en pointe. For hvorvidt det er muligt at fremstil-

le en film eller serie, som udelukkende bruger Bibelen som drejebog, har jeg ikke svaret på. Men min oplevelse var, at *House of David* vakte en fornyet nysgerrighed om historien om David.

Mens min mand og jeg så serien, læste vi løbende op på fortællingen fra Første Samuelsbog. Hvis interessen for at læse i Bibelen på denne måde vækkes ved, at man lige skal tjekke op på nogle "friere fortolkninger", tænker jeg, at de potentielt ukorrekte fri-digtninger opvejes af, at selve historien står klart og entydigt frem: David salves af Samuel til at være konge efter Saul, og David kan vinde kampen over Goliath ved Guds hjælp.

FILMTEKNISK I DEN TUNGERE LIGA
Ifølge skaberne har ambitionen med

serien været at få mennesker, som ellers ikke ville læse i Bibelen, til at tage Guds ord frem.

Så måske vil serien opnå sit fulde potentiale, hvis kristne ser den og derefter anbefaler serien for venner og kolleger.

Nu har disse kristne produktioner – såkaldte "faith-based movies", som er mere end underholdning, men som ønsker at vidne om Gud – også nået et niveau, hvor de filmteknisk kan være med i den tungere ende, og det kalder automatisk på et bredere publikum.

Hvad enten man bryder sig om valg og vægtlægning i *House of David* eller ej, vil jeg tillade mig at anbefale serien, dels fordi den teknisk set fungerer godt, og dels fordi den ikke lægger fingrene imellem, når den skildrer Davids karakter og Guds rolle i historien. ■

Gennem Hartvig Jensens sygdomsforløb har hans tro på Gud og håbet om et evigt liv givet lys i mørket.

Tro giver langt mere end et godt helbred

DEN HELT STORE KRÆFTPAKKE OG UTALLIGE SYGEHUSBESØG HAR IKKE MINDSKET HARTVIG JENSENS TRO. TVÆRTIMOD HAR DET BRAGT HAM TÆTTERE PÅ GUD.

TEKST ANDERS SOLGAARD FOTO ANDERS SOLGAARD, FREEPIK

Der er et studie fra Syddansk Universitet, der har påvist en sammenhæng mellem religiøs aktivitet og følgende færre hospitalsindlæggelser og længere levetid. Da 72-årige Hartvig Jensen hører det, slår den store mand en stor latter op.

"Den statistik har jeg da godt og grundigt ødelagt. Øv," udbryder han efterfulgt af endnu en latter. De seneste år har der ellers ikke været så meget at grine af helbredsmæssigt. Rosen, tarmslyng, tre nethindeløsninger og så den helt store kræftpakke, efter at en undersøgelse i 2019 afslørede kræft i lungerne.

Mindst 20 kortere eller længere indlæggelser og i løbet af et år mellem 70 og 80 besøg på det lokale hospital i Herlev fortæller, at Hartvigs sygehistorik overhovedet ikke understøtter undersøgelsens resultatet.

GUD BÆRER GENNEM SYGDOMMEN

Alligevel er stemningen god i det lille hus i Rødovre. Hartvigs kone, Anne Grethe, strikker, mens interviewet går i gang, og Hartvig hælder kaffen op. Det er svært at fornemme, at døden har været deres følgesvend de sidste år.

"Sygdomsforløbene har været besværlige og ikke det mindste sjovt. Men det har nok alligevel gjort, at jeg er kommet tættere på Gud. Det har været det afgørende i de sidste år – at vi ikke

er overladt til os selv. Jesus er med os, og vi har et kolossalt stærkt fællesskab fra særligt vores kirke omkring os," fortæller Hartvig, mens Anne Grethe nikker.

Kirken er Nordvestkirken i København, hvor Hartvig og Anne Grethe er kommet i over 50 år. I deres liv har bøn, kirkegang og bibellæsning været faste ingredienser. Og er det stadig.

"Troen har altid været vigtig for vores ægteskab. Men den betyder til stadighed mere og mere for os. Vi læser i Bibelen om morgenen, og så snakker vi om det – og vi opdager hele tiden nyt om Gud. Og så oplever vi – særligt i de sidste år, at Gud går med i det hele og bærer os."

JEG TROEDE IKKE, JEG SKULLE BLIVE 72 ÅR

Ifølge Hartvig selv har han altid haft et lyst sind – en time i hans selskab bekræfter det. Den 72-årige vestjyde har røget som en skorsten, er overvægtig og har haft et stressende arbejde som skoleleder, og samtidig har han haft et væld af fritidsengagementer.

"Der har altid været knald på, og jeg troede faktisk ikke, at jeg ville blive 72. Men det er jeg blevet. Jeg kan godt mærke, at min krop er ved at være træt. Jeg kæmper for at komme ud af huset hver dag og bliver ofte træt af ingenting. Jeg er bange for smerter og for at lide. Men jeg

Der er en trøst i, at livet her slutter en dag, men at vi skal være sammen i Himlen efterfølgende.

Når vi dør, er det der, det begynder at blive sjovt.

ved også godt, at jeg skal dø en dag – ja, jeg har jo aldrig været så tæt på at dø, som jeg er i dag,” siger han med et glimt i øjet.

Det har fulgt Hartvig igennem de seneste års sygdom, at der er lys i mørket. Det lys kommer fra hans tro på Gud og et håb om et evigt liv.

”Der er en trøst i, at livet her slutter en dag, men at vi skal være sammen i Himlen efterfølgende. Når vi dør, er det der, det begynder at blive sjovt. Man siger jo investeringsmæssigt, at man ikke skal lægge alle sine æg i én kurv. Men i forhold til det her – liv og død – så sætter jeg *alt* mit håb til Gud.”

VIDAR GAV TID TIL BØN

De mange behandlinger og ture til Herlev Hospital gav Hartvig en række ritualer. Et af dem var med hans gode ”ven”, Vidar. Det kaldte Hartvig stråle-maskinen på hospitalet.

”Hver gang jeg kravlede ind i Vidar og lagde mig til rette, nynnede jeg for mig selv sangen *Gud er min hyrde* to gange. Derefter bad jeg for Anne Grethe, mine børn, svigerbørn og børnebørn. Og så var maskinen færdig, og jeg kunne gentage det hele et par dage efter,” fortæller han om de måneder, hvor han fik 33 strålebehandlinger for lungekræften.

”Hver morgen beder jeg en bøn til Gud, der indeholder tre ting: 1) Jeg sætter alt mit håb til dig. 2) Jeg beder om, at din fred må være i mig og hos min kone og mine børn. 3) Og hvis det er muligt, så giv mig til sidst en nådig død.”

”Jeg har ikke været frustreret på Gud, men i stedet været taknemmelig over, at han har været i det hele. Han har givet mig det danske sundhedsvæsen og Nordvestkirken. I troen er der et fællesskab, hvor vi kan bære hinanden i glæde og smerte. Og der er et håb om et evigt liv.” ■

Har kirkegang en effekt på helbredet?

I et land som Danmark, hvor de fleste ikke deltager i organiseret religion til daglig, peger et studie på, at det kan have sundhedsmæssige fordele at tage del i religiøse fællesskaber.

I et forskningsprojekt, som Syddansk Universitet udgav i 2023, fulgte en række forskere næsten 3.000 danskere over 40 år, som blev interviewet i perioden 2004-2007. De blev herefter fulgt via danske registre frem til 2018 for at se, om der var forskel i dødelighed og hospitalsindlæggelser mellem dem, der deltog i religiøse aktiviteter, og dem, der ikke gjorde.

VÆRD AT UNDERSØGE NÆRMERE

Selvom kun en lille del af gruppen var en del af religiøse fællesskaber, var resultatet markant, og undersøgelsen indikerede, at kvinder, der gik til gudstjeneste, havde lavere dødelighed end kvinder, der ikke gjorde, mens mænd, der gik til gudstjeneste, blev indlagt sjældnere på hospitalet end mænd, der ikke gjorde.

Dette er én af de første undersøgelser af denne slags i et sekulært samfund og peger på, at det er værd at se nærmere på, hvad det er ved religiøse fællesskaber – for eksempel social støtte, rutiner, mening eller ro – der kan have en positiv effekt på helbredet.

TRO & MISSION

Udgives af Luthersk Mission,
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
dml@dml.dk / 48 20 76 60
www.dml.dk

TRYK

Jørn Thomsen Elbo
Oplag 2.600
ISSN 2446-4147
ISSN 1601-975X (Tro & Mission online)

ANSV. REDAKTØR

Morten Holgård Tychsen
mht@dml.dk / 28 95 65 03

REDAKTION

Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Karin Borup Ravnborg, journalist
Amalie Puggaard Poulsen, grafiker

Ideer og artikelforslag modtages gerne på
tm@dml.dk / 48 20 76 80.

Magasinets indhold er ikke nødvendigvis
udtryk for LM's ledelses holdninger.
Bibeltater er fra den autoriserede oversæt-
telse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

ABONNEMENT

Danmark: 450 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 225 kr. pr. år.
Udlandet (herunder Færøerne og Grøn-
land): 550 kr. pr. år.
Netabonnement: 225 kr. pr. år (unge under
30 år: 125 kr. pr. år)
Alle beløb + 40 kr. i gebyr, hvis man ikke er
tilmeldt betalingservice.
Abonnementet løber, til det bliver opsagt.
Ved adresseændring bedes oplyst både
gammel og ny adresse.

ANNONCER

Annoncer til næste nummer skal være re-
daktionen i hænde senest tirsdag den 26.
august 2025.
Se priser og betingelser på troogmission.dk.

NÆSTE NUMMER

Tro & Mission nr. 11/2025 udkommer 5.
september.

KODE TIL TRO & MISSION ONLINE

3. kvartal 2025: 2025@T&M-3
2. kvartal 2025: 2025@T&M-2

STØT LM

Gaver til missionsarbejdet sendes til konto
2230 - 0726496390 eller via MobilePay 66288.
Se også dml.dk/støt.

KAJA LAUTERBACH

REDAKTIONSSEKRETÆR OG JOURNALIST
KL@DML.DK

TAKKER GUD FOR HELBRED OG MERE TID PÅ JORDEN

Hvad laver du lige for tiden?

Vi har lige afsluttet Tro & Mission nummer 10, så der er opgaver med arkivering og oprydning på drevene i computeren. Og så er jeg godt i gang med – sammen med resten af redaktionen – at samle stof til de næste numre.

Hvad er dine planer for den kommende tid?

Jeg har et par portrænterviews i kalenderen, og så skal jeg også arbejde med nyhedsbrevene Kontakt og Bed for Tyrkiet.

Desuden står festerne i kø, så de fleste lørdage er optaget de næste to måneder af runde fødselsdage, svendegilde og konfirmation.

Er der noget, som har glædet dig særligt på det seneste?

Det er nu lidt mere end et år siden, jeg blev ramt af en blodprop, som jeg er kommet mig helt over. Jeg glæder mig meget over livet og takker Gud for, at han har givet mig helbred og længere tid her på jorden.

Er der et forbøns- eller takkeemne, du gerne vil dele?

Tak for, at flere af dem, der havde besøgt Jesusteltet på Gammelbro Camping for 15-20 år siden, i år vendte tilbage som campister i den uge, hvor OAC var der, for det skulle deres børn også opleve.

Hvad laver du i fritiden?

Jeg bruger rigtig meget tid som formand for bestyrelsen for den ejerfor-
ening, jeg bor i, og så holder jeg meget af at slappe af med en god roman
og en lang gåtur i slotsparken eller skoven.

Jeg holder også meget af at melde mig til en byvandring eller omvis-
ning og få viden, jeg ikke vidste, jeg manglede.

Er der et bibelvers, du er særligt glad for?

Apostlen Johannes har en næsten enslydende vending i slutningen af
henholdsvis sit evangelium og sit første brev: Dette har jeg skrevet, for at
I skal tro/vide ... (Joh 20,31. 1 Joh 5,13). Det fortæller mig, at jeg gerne må
bygge min tro på intellektuel viden – sige til mig selv og andre: Jeg tror
det, fordi jeg ved det. Det står nemlig skrevet i Bibelen.

TEMA: FORDYBELSE I EN TRAVL TID

Fordybelse er en investering – i forholdet til Gud og i relationen til dem, vi deler liv med. Det kræver tid og en villighed til at give afkald på hverdagens distraktioner.

For mange er hverdagen præget af travlhed, fyldte kalendere og sved på panden. Når vi tror, kaldes vi til at søge stilheden og roen hos Gud, så vi gang på gang kan blive tunet ind på ham, som kender vores dybe-

ste behov. Men at søge fordybelsen kræver, at vi tager os tid til stilheden hos Gud.

Også i menigheden må man gøre en indsats for, at fordybelsen ikke falder i baggrunden.

Vi må hjælpe hinanden – ikke bare individuelt, men som fællesskab – til at skabe bedre betingelser for fordybelse.